

เสวนา

“KNIT Executive Board Round table discussion on Thailand’s Recurring Challenges”

อุปสรรคการพัฒนาที่เกิดขึ้นซ้ำซากในประเทศ

โดย คณะกรรมการบริหารสถาบันคลังสมองของชาติ

- (1) ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร, (2) ศ.เกียรติคุณ ดร.เจตนา นาควัชระ, (3) รศ.นพ.สรนิต ศิลธรรม, (4) รศ.ดร.วรารักษ์ สามโกเศศ, (5) ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย, (6) ดร.กิติพงศ์ พร้อมวงศ์ (ZOOM)

วันอังคารที่ 17 ธันวาคม 2567 เวลา 13.30 - 14.30 ณ สถาบันคลังสมองของชาติ

ผ่านระบบ VDO Conference (ZOOM)

การพัฒนาสังคมและระบบการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญที่ขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าของประเทศ บทความนี้เป็นการประมวลข้อมูลจากการอภิปรายและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นที่การวิเคราะห์ปัญหาเชิงโครงสร้าง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และแนวทางแก้ไขเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1. ปัญหาพื้นฐานของการศึกษาและสังคมไทย

1.1 การรวมศูนย์อำนาจ

การรวมศูนย์อำนาจในระบบการศึกษาไทยส่งผลให้เกิดความล่าช้าและขาดความยืดหยุ่นในกระบวนการบริหารจัดการ ระดับพื้นที่ขาดอำนาจในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด การตัดสินใจในเชิงนโยบายมักต้องผ่านกระบวนการจากส่วนกลางทั้งหมด ทำให้ความต้องการและปัญหาเฉพาะพื้นที่ไม่ได้รับการตอบสนองอย่างทันท่วงที ยกตัวอย่างเช่น การจัดสรรทรัพยากรในโรงเรียนในชนบทที่มีอยู่เกลี้ยง เนื่องจากกระบวนการรวมศูนย์ไม่สามารถจัดลำดับความสำคัญได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การรวมศูนย์อำนาจยังส่งผลให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งลดทอนประสิทธิภาพของระบบการศึกษาในภาพรวม

1.2 ระบบการศึกษาแบบท่องจำ

วิธีการเรียนรู้แบบเน้นการท่องจำในห้องเรียน ขาดการบ่มเพาะทักษะชีวิต เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความพร้อมสำหรับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

1.3 ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย

การเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาบ่อยครั้งและมุ่งเน้นในระยะสั้น ทำให้การดำเนินงานไม่เกิดผลลัพธ์อย่างแท้จริง

1.4 ความอ่อนแอของสถาบัน

การขาดความเชื่อมั่นในสถาบันต่าง ๆ เช่น ระบบกฎหมายและการศึกษา ส่งผลให้การพัฒนาในระดับประเทศดำเนินไปอย่างล่าช้าและไม่ยั่งยืน

2. แนวทางการพัฒนา

2.1 ปรับปรุงระบบการศึกษา

- **เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้:** เน้นกระบวนการ Experiential Learning เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
- **ปรับปรุงหลักสูตร:** รวมเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง (Civic Awareness) และการพัฒนาภาวะผู้นำ

2.2 กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

การให้อำนาจแก่จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ของตนเองจะช่วยให้การบริหารจัดการมีความยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการเฉพาะพื้นที่ได้ดีขึ้น

2.3 เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบัน

- **สนับสนุนการทำงานร่วมกัน:** ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน
- **ลดการแยกส่วน:** สร้างระบบการทำงานที่มุ่งเน้นเป้าหมายร่วมกันแทนที่จะทำงานแบบไซโล
- **สร้างความโปร่งใส:** สนับสนุนธรรมาภิบาลในทุกกระดับเพื่อฟื้นฟูความเชื่อมั่นในสถาบัน

2.4 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

- **สร้างสมดุลระหว่างวิชาการและจริยธรรม:** ปลูกฝังคุณธรรมและทักษะชีวิตควบคู่ไปกับความรู้เชิงวิชาการ
- **ส่งเสริมการเผชิญความท้าทาย:** กระตุ้นการเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหาและประสบการณ์จริง เช่น โครงการยุววิจัย หรือกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์

2.5 บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง

- **ครอบครัว:** ปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานและจริยธรรม
- **สถาบันการศึกษา:** สร้างระบบการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ
- **ภาครัฐ:** เปลี่ยนบทบาทจากการควบคุมมาเป็นการอำนวยความสะดวก
- **ชุมชน:** สนับสนุนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

3. บทสรุป

การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยขึ้นอยู่กับ การปรับปรุง ทั้งในระดับโครงสร้าง กระบวนการ และทัศนคติ การพัฒนาการศึกษาที่เน้นทักษะชีวิตและการเรียนรู้จากประสบการณ์ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันจะช่วยปลดล็อกศักยภาพของคนไทยและสังคมไทยให้เดินหน้าสู่ความยั่งยืนได้

4. ช่องทางการติดตามรับชม

สามารถติดตามรับชมย้อนหลังได้ที่ “เพจเฟซบุ๊ก” สถาบันคลังสมองของชาติ

